

POGLAVLJE 3
ANALIZA I OBLIKOVANJE POSLA
RADNI LIST ZA VJEŽBU

Ova pitanja služe da vam pomognu u razumijevanju i utvrđivanju gradiva iz poglavlja 3. Preporučuje se da na pitanja odgovarate tokom čitanja udžbenika, jer su formulisana tako da prate ključne dijelove teksta. Pojedina pitanja zahtijevaju reprodukciju osnovnih pojmova, dok druga podstiču razumijevanje i primjenu naučenog. Odgovori treba da budu jasni, precizni i zasnovani na sadržaju udžbenika.

1. Analiza posla predstavlja proces prikupljanja i evaluacije svih relevantnih informacija o _____.
2. Koje vrste informacija pruža analiza posla?
 - A. Informacije o sadržaju i suštini posla
 - B. Informacije o ličnim osobinama menadžera
 - C. Informacije o zahtjevima posla u odnosu na izvršioca
 - D. Informacije o tržišnim trendovima
3. Koja tvrdnja NAJPRECIZNIJE opisuje pojam „posao“?
 - A. Posao predstavlja najmanju jedinicu radne aktivnosti
 - B. Posao je skup zadataka, dužnosti i odgovornosti
 - C. Posao je isto što i radno mjesto
 - D. Posao predstavlja samo skup odgovornosti
4. Dužnost obuhvata skup međusobno povezanih zadataka, dok odgovornost predstavlja obavezu za njihovo izvršavanje
DA NE
5. Odgovornost se odnosi isključivo na menadžerske pozicije, dok dužnost važi za sve zaposlene.
DA NE
6. Analiza posla je relevantna samo za početne faze upravljanja ljudskim resursima, kao što su planiranje i zapošljavanje.
DA NE

7. Navedi najmanje četiri aktivnosti MLJR u kojima analiza posla predstavlja podlogu za donošenje odluka.

8. Koja tvrdnja NAJPRECIZNIJE opisuje ulogu analize posla u procesu selekcije?

- A. Analiza posla omogućava procjenu ličnosti kandidata bez potrebe za testiranjem
- B. Analiza posla služi kao osnova za izbor odgovarajućih selekcijskih instrumenata
- C. Analiza posla eliminiše potrebu za intervjuom
- D. Analiza posla se koristi tek nakon zapošljavanja

9. Koje tvrdnje se mogu povezati sa ulogom analize posla u procesu obuke i razvoja?

- A. Identifikacija nedostatka znanja i vještina zaposlenih
- B. Određivanje visine plata zaposlenih
- C. Planiranje sadržaja i metoda obuke
- D. Usmjeravanje zaposlenih prema odgovarajućim pozicijama

10. Koja tvrdnja NAJPRECIZNIJE opisuje ulogu analize posla u sistemu nagrađivanja?

- A. Plate se određuju isključivo na osnovu performansi zaposlenih
- B. Analiza posla omogućava određivanje relativne vrijednosti posla
- C. Nagrađivanje zavisi samo od tržišnih uslova
- D. Analiza posla nije relevantna za određivanje plata

11. Navedi osnovne faze procesa analize posla.

12. Opis posla je statičan dokument koji se ne mijenja nakon što se jednom definiše.

DA NE

13. Poveži element opisa posla sa njegovim sadržajem:

1. Nadležnost i autoritet	A. Ko kome odgovara i s kim saraduje
2. Povezanost s pozicijama	B. Popis konkretnih zadataka i obaveza
3. Radni uslovi	C. Step en ovlašćenja u donošenju odluka
4. Dužnosti i odgovornosti	D. Okruženje i uslovi rada

14. Razvrstaj sljedeće elemente u dvije kategorije:

- potrebne vještine
- radni uslovi
- dužnosti i odgovornosti
- psihofizičke osobine
- nadležnosti

Opis posla: _____

Specifikacija posla: _____

15. Zašto se dužnosti i odgovornosti smatraju najvažnijim dijelom opisa posla?

16. Pročitaj tvrdnju i pronađi šta nije tačno: „Opis posla sadrži detaljan pregled ličnih karakteristika koje kandidat mora imati kako bi uspješno obavljao posao.“

17. Navedi namjane četiri faktora zbog kojih je potrebno kontinuirano ažurirati opis posla.

18. Poveži pojam sa odgovarajućim opisom:

1. Znanje	A. Primjena znanja u izvršenju zadataka
2. Vještine	B. Skup informacija i razumijevanja
3. Sposobnosti	C. Trajna karakteristika koja omogućava razvoj vještina

19. Koja tvrdnja je NAJPRECIZNIJA?

- A. Znanje je dovoljno za uspješno obavljanje posla
- B. Vještine su urođene i ne mogu se razvijati
- C. Sposobnosti predstavljaju osnovu za razvoj vještina
- D. Znanje i vještine su identični pojmovi

20. Koji element ne pripada profesionalnom profilu izvršioca?

- A. nivo obrazovanja
- B. radno iskustvo
- C. motivacija
- D. stručna znanja

21. Objasni razliku između profesionalnog i psihofizičkog profila izvršioca (2–3 rečenice).

22. Razvrstaj sljedeće elemente u KSAO kategorije:

- pregovaranje K: _____
- poznavanje zakona o radu S: _____
- analitičnost A: _____
- logičko zaključivanje O: _____

23. Zamisli da analiziraš posao radnika na proizvodnoj liniji koji ponavlja iste pokrete tokom cijelog radnog dana. Koju tehniku prikupljanja informacija bi primarno koristio i zašto?

24. Poveži tehniku prikupljanja informacija sa njenim obilježjem:

1. Posmatranje	A. Omogućava prikupljanje podataka od velikog broja ljudi
2. Intervju	B. Može biti strukturiran ili nestrukturiran
3. Upitnik	C. Najpogodnije za manuelne i repetitivne poslove

25. Koje od sljedećih tvrdnji predstavljaju kritike tradicionalne analize posla?

- A. Fokus na pojedinačne poslove
- B. Podsticanje fleksibilnosti
- C. Krute granice između poslova
- D. Podsticanje inovativnosti
- E. Fokus na zadatke umjesto ponašanja

26. Savremena analiza posla u potpunosti odbacuje intervju i upitnik kao metode prikupljanja podataka.

DA NE

27. Organizacija radi u projektnoj strukturi, timovi se često mijenjaju, a zadaci nisu strogo definisani. Koji pristup analizi posla je pogodniji i zašto?

28. „Kompetencije se odnose isključivo na znanja i vještine zaposlenih.“ Šta nije tačno?

29. Koja tvrdnja NAJBOLJE opisuje kompetencije uspješnosti?

- A. Kompetencije potrebne za obavljanje posla
- B. Kompetencije koje garantuju zapošljavanje
- C. Kompetencije povezane s iznadprosječnim učinkom
- D. Kompetencije koje se mogu lako mjeriti

30. Navedi tri osnovna koraka u analizi posla zasnovanoj na kompetencijama.

31. Poveži pristup oblikovanju posla sa njegovim obilježjima:

- 1. Mehanički pristup
- 2. Motivacioni pristup

- A. Povećanje autonomije i odgovornosti _____
- B. Pojednostavljivanje i specijalizacija poslova _____
- C. Fokus na unutrašnju motivaciju _____
- D. Standardizacija i kontrola _____

32. Koji element ne pripada mehaničkom pristupu oblikovanju posla?

- A. specijalizacija
- B. standardizacija
- C. autonomija zaposlenih
- D. pojednostavljivanje

33. Motivacioni pristup oblikovanju posla polazi od pretpostavke da je plata jedini motivator zaposlenih.

DA NE

34. Razvrstaj posljedice oblikovanja posla prema pristupu:

- monotonija
- veća kreativnost
- veća kontrola
- povećano zadovoljstvo

Mehanički: _____

Motivacioni: _____

35. Motivacioni pristup naglašava da posao treba da bude _____ i da uključuje planiranje, izvršenje i kontrolu.

36. Poveži tehniku oblikovanja sadržaja posla sa njenim opisom:

Rotacija posla

Povećanje autonomije i odgovornosti

Proširenje posla

Kombinovanje više sličnih zadataka

Obogaćivanje posla

Premještanje zaposlenih između poslova iste složenosti

37. Koja tvrdnja NAJPRECIZNIJE opisuje rotaciju posla?

A. Mijenja sadržaj posla povećanjem odgovornosti

B. Kombinuje zadatke različite složenosti

C. Ne mijenja suštinski sadržaj posla

D. Uvijek povećava motivacioni potencijal posla

38. Navedi najmanje četiri elementa Modela karakteristika posla.

39. Autonomija u modelu karakteristika posla utiče na osjećaj _____ kod zaposlenih.

40. Zašto rotacija i proširenje posla nemaju veliki uticaj na motivaciju?

41. Koji je osnovni cilj oblikovanja radnog mjesta i njegovog okruženja?

42. Koja tvrdnja je tačna?

A. Fleksibilno radno vrijeme znači da zaposleni radi koliko želi

B. Kondenzovana sedmica smanjuje ukupan broj radnih sati

C. Dijeljenje radnog vremena podrazumijeva nepuno radno vrijeme

D. Rad na daljinu je primjenjiv na sve poslove

43. Zašto rad na daljinu može imati negativne efekte na zaposlenog?

44. Zaposleni rade 4 dana sedmično po 10 sati. O kojem obliku rada je riječ?

45. Objasni izraz „Job Crafting“.

46. Organizacija zapošljava nove radnike bez jasno definisanih zadataka i odgovornosti. Nakon određenog vremena dolazi do konfuzije, preklapanja poslova i nezadovoljstva zaposlenih. Na osnovu gradiva:

- identifikuj koji ključni proces nije adekvatno proveden
- objasni jednu posljedicu za organizaciju
- predloži jedno rješenje

47. Organizacija uvodi sistem ocjenjivanja radne uspješnosti, ali kriterijumi nisu jasno definisani. Zaposleni smatraju da je ocjenjivanje subjektivno i nepravedno. Na osnovu gradiva:

- identifikuj uzrok problema
- objasni ulogu analize posla u rješavanju ovog problema
- predloži konkretno rješenje

48. Menadžer kaže: „Nije moj problem što zaposleni ne znaju šta im je posao – to je njihova odgovornost.“ Na osnovu gradiva, ocijeni ovu izjavu (2–3 rečenice).

49. Za relativno jednostavnu administrativnu poziciju organizacija u oglasu za posao traži:

- 10 godina iskustva
- 3 strana jezika
- izuzetne liderske sposobnosti
- spremnost na rad pod pritiskom

Na osnovu gradiva:

- identifikuj problem u specifikaciji posla
- objasni posljedice ovakvog pristupa
- predloži kako bi trebalo ispravno definisati zahtjeve

50. Tokom intervjua koji analitičar provodi sa izvršiocima u svrhu analize posla zaposleni preuveličavaju složenost svog posla. Koji je problem i kako ga riješiti?

51. Kompanija koristi strogo definisane opise poslova. Zaposleni odbijaju da preuzmu dodatne zadatke i često dolazi do konflikata između timova. Na osnovu gradiva:

- objasni uzrok problema
- poveži ga s tradicionalnim pristupom
- predloži rješenje kroz kompetencijski pristup

52. Kompanija bilježi visok nivo fluktuacije i apsentizma. Analiza pokazuje da su poslovi veoma jednostavni, repetitivni i strogo kontrolisani. Na osnovu gradiva:

- identifikuj pristup oblikovanju posla
- objasni uzrok problema
- predloži konkretne mjere poboljšanja
